26.5.2025
Jukka-Pekka Rantakokko, UPM
LAUSUNTO

Eduskunnan talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain muuttamisesta

UPM kiittää mahdollisuudesta antaa talousvaliokunnalle kirjallinen lausuntonsa hallituksen esityksestä (HE 45/2025 vp) otsikossa mainitusta asiasta. Toteamme lausuntonamme seuraavaa:

Energiaviraston toimivallan muutos kannatettava

UPM kannattaa sitä, että Energiavirastolle annetaan toimivalta vaatia muutoksia kantaverkon kehittämissuunnitelmaan (41 §). Näin Energiavirasto pystyy jatkossa ratkomaan kantaverkon kehittämiseen liittyviä mahdollisia ongelmia sekä verkonhaltijoiden kehittämisvelvollisuuteen liittyviä ristiriitoja.

Verkon erityisiä suojausjärjestelmiä kehitettävä

UPM pitää merkittävänä puutteena sitä, että esityksessä ei ole tarkennettu sähkömarkkinalain 45 §:n kantaverkonhaltijan verkon kehittämisvelvollisuutta ja Energiaviraston valvonnan kehittämisvelvollisuutta **koskemaan myös järjestelmävastaavan erityisiä suojausjärjestelmiä.**

Täsmennys olisi välttämätön sen varmistamiseksi, että erityisiä suojausjärjestelmiä kehitetään kustannustehokkaaksi eikä niistä aiheudu toimijoille kohtuutonta kustannusrasitetta. Tavoitteena tulisi olla, että erillisiä suojausjärjestelmiä, kuten Olkiluoto 3-ydinvoimalan (OL3) järjestelmäsuojaa, ei tarvittaisi. **UPM korostaa, että suojausjärjestelmän kehittäminen on kustannustehokas keino parantaa sähköjärjestelmää ja se voisi tuoda suuria säästöjä, kun pohditaan mahdollisia keinoja parantaa tehon riittävyyttä Suomessa.** Tällä hetkellä esim. akkujen käyttö tehonmuutosten hallinnassa ei ole mahdollista Fingridin OL3-järjestelmäsuojasopimuksen kolmen tunnin vaatimuksen takia.

Suurinta askelmaista tehonmuutosta arvioitava läpinäkyvästi, puolueettomasti ja säännöllisesti

Hallituksen esityksen **SML 20 §:ään tehty lisäys** ”*Liittymän syöttöteho sähköverkkoon tai ottoteho sähköverkosta ei kuitenkaan saa ylittää suurinta sallittua askelmaista*

tehonmuutosta, jonka sähköjärjestelmä kestää käyttövarmuuden vaarantamatta” **on ristiriidassa sähkömarkkinalain kehittämisvelvollisuuden kanssa ja se tulisi siksi poistaa.**

UPM haluaa korostaa, että suurinta askelmaista tehonmuutosta tulisi arvioida läpinäkyvästi, puolueettomasti ja säännöllisesti. Kyseinen raja-arvo ei saisi olla pysyvästi ja pitkäaikaisesti ”hakattu kiveen”. **Suomen sähköverkon kehittäminen on ehdoton edellytys sille, että Suomessa voidaan tehdä isoja puhtaan siirtymän investointeja**. Kyseiset investoinnit voivat olla sekä sähköä käyttäviä että sähköä tuottavia hankkeita. Kehittämisessä on tärkeää, että kustannusten nousua pystytään hillitsemään ja siten huomioimaan myös olemassa olevan vientiteollisuuden kilpailukyky.

Kyseinen momentti poistaisi kantaverkkoyhtiöltä lopullisesti kiinnostuksen kehittää kantaverkkoa siten, että esimerkiksi OL3 voitaisiin liittää täydellä teholla verkkoon ilman erillistä OL3-järjestelmäsuojaa. Kirjauksen poistaminen olisi myös linjassa hallitusohjelman kirjauksen kanssa, jonka mukaan ”*niin sanotun mitoittavan vikaantumisen tehorajan sääntely ratkaistaan. Tavoitteena on, että ydinvoimaloita voidaan ajaa täydellä teholla ilman kohtuuttomia kustannuksia”*.

Suurin sallittu askelmainen tehonmuutos osaksi kantaverkon kehittämissuunnitelmaa

UPM kiinnittää huomiota siihen, että uusi SML 51 a §:n 2 momentti johtaisi tilanteeseen, jossa verkonhaltijalla ei olisi kehittämisvelvollisuutta liittyjän kohtuullistenkaan tarpeiden perusteella, mikäli kehittäminen olisi mm. verkonhaltijan teknisiin, taloudellisiin ja organisatorisiin voimavaroihin nähden kohtuutonta. Kohtaa tulisi täsmentää siten, että kehittämisvelvollisuuden kohtuullisuuden tarkastelu ei koske kantaverkonhaltijaa. **Kantaverkkoa on pystyttävä kehittämään myös suurimman askelmaisen tehonmuutoksen nostamiseksi, eikä sitä siksi pidä sulkea pois kehittämisvelvollisuudesta ”kohtuulliset tarpeet ylittävänä verkonkehittämisenä”.**

Stefan Sundman

Yhteiskuntasuhdejohtaja

UPM-Kymmene Oyj